

Eğitimin eşiğindeki gençler

Gençler ve velilerine eğitim hakkında bilgi

Eğitimin eşiğindeki gençler
Gençler ve velilerine eğitim hakkında bilgi

5. sayı, I. baskı, 2007
© Telif hakkı: Eğitim Bakanlığı 2007

Redaksiyon
Søren Lærkner, Jeppe Johansen, Lisbeth Jensen ve Birgit Hele

Yayın evinin redaksiyonu
Lisbeth Jensen

Grafik Tasarım
Falk & musen

Fotoğraflar
Peter Dahlerup

Tercüme
Flygtningehælpens Tolkeservice

Baskı
Svendborg Tryk

Materyale hem yazılı hem de internetten ulaşılabilir.
Basılmış hali ISBN: 978-87-7791-255-9
İnternette ISBN: 978-87-7791-254-2
İnternette: www.vejledningsviden.dk, "Værktøj" menüsünün altında

Milli Eğitim ve Öğretim Bakanlığı ve Entegrasyon Bakanlığı işbirliği ile yayınlanmıştır.

Yayımlayan
Studie og Erhverv
Kratbjerg 201
3480 Fredensborg
Tlf: 48485505
E: se@se.dk
www.se.dk

İçindekiler

Tanıtım	3
Çocuğunuza iyi bir gelecek için yardım edin	4
Eğitim ve iş için rehberlik	6
Gençlik eğitimleri (ungdomsuddannelser)	9
Mesleki Eğitimleri (Erhvervsuddannelser-EUD)	11
Meslek Eğitime başlama (EUD)	13
Eğitimlerin içeriği	15
lise ve Lise Dengi Eğitimler	19
Stx (stude ntereksamen) (genel lise)	22
Hhx (højere handelseksamen) (yüksek ticaret lisesi)	23
Htx (højere teknisk eksamen) (yüksek teknik lise)	24
Hf (højere forberedelseseks.)	
(yüksek eğitime hazırlık liseleri)	25
Diğer imkanlar	27
10. sınıf	27
Yatılı okul (efterskole)	29
Prodüksiyon okulu (produktionsskole)	30
Mesleki temel eğitim (erhvervsgrunduddannelse-egu)	32
Özel gençlik eğitimleri (særlig ungdomsuddannelse)	33
Danimarka'ya geç gelen gençler için eğitim olanakları	33
Ev İdaresi ve El İşleri okulu	
(husholdnings- og håndarbejdsskole)	34
Gençli Okulu (ungdomsskole)	34
Pratik bilgiler	36

Tanıtım

Bütün gençlerin bir eğitim almaya hakkı var -fakat gençlerden de beklentiler var!

9. sınıftan sonra gençlerin bir eğitim almak için önünde bir sürü imkanı var. Eğitim Bakanlığı ve Entegrasyon Bakanlığı için Studie og Erhverv a.s yayınevi tarafından hazırlanan bu kitapçıkta, değişik gençlik eğitimleri ve yeni oluşturulan birçok olanak hakkında bilgiler bulabilirsiniz. Millet Meclisi Haziran 2007’de , temel eğitimden gençlik eğitimlerine geçişi iyileştiren ve geliştiren, ve gençlere ve velilerine sunulan rehberlik hizmetlerini güçlendiren ve amaca yönelik hale getiren bir dizi kanunu kabul etmiştir. Değiştirilen bir 10. sınıf, 8. sınıfta verilen tanıtım kursları, 9. ve 10. sınıf arasında köprü oluşturma (brobygning), danışman (mentor) düzenlemeleri, mesleki eğitimlerindeki değişiklikler ile daha fazla gencin bir gençlik eğitimine başlaması ve bu eğitimi tamamlaması için ciddi anlamda çalışmalar başlatılmıştır. Buna gençlerin hakkı ve toplumun ihtiyacı var.

Bir meslek almak önemli. Bu bir iş için garanti oluşturmaz, ama hem bir iş bulmak ve hem de iyi bir maaş almak için şans ve imkanları önemli derecede arttırır. Eğitim gencin yaşam içerisindeki kişisel gelişmesi için de bir anlam teşkil eder.

Gençlerden beklentiler var. Verilen eğitime aktif olarak katılacaklar ve iyi hazırlanmış olarak gelecekler. Dersler açısından da gençlerin dikkat etmesi gereken ve yerine getirmek için çalışması gereken bir dizi yükümlülük vardır.

Bizim tavsiyemiz gençlerin var olan eğitim imkanları hakkındaki bütün bilgileri araştırıp bulmalarıdır.

Yardım ve destek

İçerisinden seçim yapılacak gerçekten çok fazla değişik eğitim dalı var. Bu sebeple gençlerin bir eğitim seçmede ve sıklıkla da bu eğitimi tamamlamada yardım ve desteğe ihtiyaçları var. Velilerin gençlerin eğitim seçiminde büyük rolü var ve bu nedenle bir veli olarak çocuğumuza seçim yapmakta yardımcı olabilmek için eğitimleri ve çalışma alanlarını tanımak lazım. Seçilen eğitimin gencin yeteneklerini, isteğini ve azmini yansıtmaması lazım ki gençler okula motive olmuş şekilde başlasınlar ve eğitimlerini tamamlasınlar.

Çocuğunuzun okulundan beklentilerinizin olması önemli- ne eğitimin yarıda bırakılması riskini arttıracak şekilde yüksek beklentiler ne de gencin eğitimi sırasında mücadele etmekten kaçınması riskini doğuracak az beklentiler.

Bu kitapçık, çok sayıdaki eğitim veren kurumlar ve imkanlar hakkında genel bir bilgi edinmenizde yardımcı olabilir. Daha fazla bilgi ve rehberlik, eğitim gençlik eğitimleri rehberliği (UU-vejlederne) ve eğitim rehberinden (UddannelsesGuiden) – www.ug.dk elde edilebilir.

Saygılarımla

Bertel Haarder
Eğitim Bakanı

Çocuğunuza iyi bir gelecek elde etmesi için yardım edin

Eğitim bir iş için anahtardır. Bu ülkede bütün gençlerin bir eğitim alması bir gelenek ve arzu edilen bir beklentidir. Eğitim, insanın kendi ayakları üzerinde durabildiği, bir iş ve iyi maaş içeren iyi bir yaşam için şansı arttırır. Eğitim ayrıca, toplumumuzun zenginliğinin korunmasını sağlayan iyi eğitim görmüş bir çalışan kesim olmasını garanti eder.

Eğitim önemli

Eğitim devamlı bir iş için genellikle bir gerekliliktir. Yapılan araştırmalar bir eğitiminiz yoksa işsiz kalma riskinin çok daha fazla arttığını gösteriyor. Bir çoğu meslek bir eğitim gerektiriyor-en azından bir gençlik eğitimi (ungdomsuddannelse) ve genellikle yüksek eğitim (videregåendeuddannelse). Bir eğitim almak uzun zaman alabilir ve bir çaba göstermenizi gerektirir, ama bu süreç herkes için geliştirici ve heyecan vericidir.

Toplum her alanda çok hızlı bir gelişme içerisinde, ve eğitimler ve meslekler de çok hızlı bir değişim içerisinde. Bu, kişilerin bir eğitim alması ve yaşam boyunca eğitimini devam ettirmesini beraberinde getiriyor. Bu, olan değişimlere dikkat etmek ve bu değişimler hakkında bilgi sahibi olmak anlamına da geliyor. Eğitim seçimi ile bağlantılı olarak eğitimin neler içerdiği, ve eğitimin hangi mesleklere giriş imkanı sağladığı hakkında bilgi sahibi olmak önemli.

Herkese eğitim

Günümüzde bir eğitim almak için hiçbir zaman olmadığı kadar fazla olanak mevcut. Bazı eğitimler kitaplar ve teorik bilgiler üzerinden verilir, ve bazıları zanaat (håndværksmæssige) ve pratik bilgiler üzerine verilir. Eğitimlerin ne kadar sürdüğü değişiktir, bazıları kısa bazıları uzun süren eğitimler var. Bir dizi eğitim, örneğin mesleki eğitimler (erhvervsuddannelser), değişik zamanlarda okula ara vermeyi seçip, daha sonra tekrar okula dönüp eğitimi tamamlayabilme imkanı sağlayan basamaklardan oluşur.

Bütün eğitimlerde o eğitime yönelik beklentiler mevcuttur. Teorik bir eğitimde çok okunur ve yazılır, ve zanaat eğitiminde daha çok pratik yeteneklere dikkat edilir, ve örneğin Danimarkaca ve matematik derslerinde öğrencilerin iyi derecelerinin olması şart koşulur. Bazı eğitimler sırasında maaş alınır, bazılarında yüksek öğrenim kredisi (SU) alınır.

Eğitim ve iş hakkında rehberlik

Eğitim ve iş ile bağlantılı olarak bir eğitim seçimi ve iş bulmakta yardımcı olabilecek rehber öğretmenlerden yararlanmak genellikle iyi bir fikir olabilir. Rehber öğretmenler (Vejleder) eğitimler ve iş hakkında bilgi ve fikir sahibidirler, ve gençlere kendilerine uygun eğitimi seçme konusunda yardımcı olabilecek konumdadırlar. Bu sebeple bölgenizdeki rehberlik merkezi ile (Ungdommens Uddannelsesvejledning) irtibata geçin.

Aşağıda rehberlik ile ilişkili olarak kullanılan bazı terimler açıklanmıştır:

- **UU:** Gençlik Eğitim Rehberliği
- **UU-center:** Gençlik Eğitim Rehberliği anlamına gelen başka bir terim
- **UU-vejleder:** Gençler ve velilerine eğitim ve iş hakkında rehberlik veren profesyonel bir kişi
- **Uddannelsesbog:** İlköğretim okulunda öğrencinin nasıl çalıştığı ve durumunun nasıl olduğu hakkında öğrencinin tanımlaması
- **Uddannelsesplan:** Eğitim seçimi ve geleceğe ait fikirleri hakkında öğrencinin planları
- **SU:** 18 yaşın üzerindeki herkesin başvurabileceği Yüksek Öğrenim Kredisi.

Gençlik Eğitim Rehberliği (UU)

25 yaşına kadar herkes Gençlik Eğitim Rehberliğinin (UU) sunduğu eğitim ve iş rehberlik hizmetinden faydalanabilir. UU, gençlere bir eğitim seçiminde yardımcı olan hizmetlerin sunumunda okullarla işbirliği yapmaktadır. UU ülke çapında UU-center (gençlik eğitim rehberliği merkezlerinde) organize olmuştur.

UU-vejleder (Gençlik Eğitim rehberliği rehber öğretmeni)

Rehber öğretmen (UU-vejleder), gençler ve velilerine iş ve eğitim hakkında rehberlik yapmak için eğitim almıştır. Rehber öğretmen değişik eğitimler, meslekler hakkında bilgi toplamada yardımcı olur, ve bir meslek eğitimi almak için nelerin gerekli olduğu hakkında bilgi sahibidir. Gençler ve velileri rehber öğretmen ile birlikte gencin yapabileceği ve girmek istediği mesleki eğitimleri bulurlar.

Rehber öğretmen bütün mesleki eğitimleri hakkında bilgi sahibidir, ama veliler ve gençlerinde değişik imkanları araştırmada çaba göstermeleri önemlidir. Bu araştırmaları www.ug.dk. internet sayfasından, değişik okulları ziyaret ederek ya da kütüphaneden bilgi toplayarak yapabilirler.

İlköğretim okullarında rehberlik

Okulda rehber öğretmen (UU-vejleder) ve öğretmenler, veliler ve öğrencilere rehberlik hizmeti verir.

Rehber öğretmen (UU-vejlederen) bireysel rehberlik verir. Yani; rehber öğretmen gençlerle iş ve meslek eğitimi hakkında konuşur. Rehber öğretmen, 6.-10. sınıfta öğrencilerin bir eğitim kitabı (uddannelsesbog) hazırlamalarında da yardımcı olur. 9. yada 10. sınıfta öğrenciler eğitim kitabını, hangi meslek eğitimini seçtiklerini yazdıkları bir kişisel eğitim planı (personlig uddannelsesplan) hazırlayarak bitirirler.

Okul hayatı süresince velilerin öğrencilerin kafalarından geçen fikirlere ilgi göstermeleri ve yardımcı olmaları önemlidir. Eğitim kitabı ve eğitim planında yazılı olanları velilerin okumaları ve bu konularda çocukları ile konuşmaları iyi bir fikirdir. Velilerin bu eğitim planını imzalamaları gerektiğinden, çocuklarının İlköğretim okulundan sonra seçtikleri mesleki eğitim hakkında bilgi sahibi olmaları önemlidir.

İlköğretim okulundan sonra – eğitime başlayan gençler

Bir gençlik eğitimine (ungdomsuddannelse) başladıktan sonra gençler eğitim kurumunun rehber öğretmenlerinden faydalanabilirler. Rehber öğretmenler eğitimle ilgili her konuda yardımcı olabilirler.

İlköğretim okulundan sonra – eğitime başlamayan gençler

İlköğretim okulunun 9. yada 10. sınıfını bitiren 25 yaşın altındaki gençler bölgelerindeki Gençlik Eğitim Rehberliği merkezinin (UU-center) rehberlik hizmetlerinden faydalanabilirler. Örneğin bir eğitime başlamayan, ya da bir eğitime başlayıp bunu tamamlamadan bırakan gençler bu hizmetten faydalanabilirler.

Sizin Gençlik Eğitim Rehberliği Merkeziniz (UU-center)

Bölgenizdeki gençlik eğitim rehberliği merkezinden (UU-center) daha fazla bilgi alınız- adres ve telefon numarası okullardan, kütüphanelerden yada www.ug.dk. adresinden elde edilebilir.

Eğitim seçiminde faydalanılacak araçlar

Eğitim kitabı (Uddannelsesbog) (6.-10. sınıf): Okuldaki bütün öğrencilerin üzerinde çalıştığı yol gösterici bir araç. Öğrenciler, nasıl çalıştıklarını ve okuldaki durumlarını anlatırlar. Gelecekle ilgili hayallerini ve gitmeyi düşündükleri meslek eğitimini de anlatırlar.

Eğitim planı (Uddannelsesplan) (9.-10. sınıf): Öğrencinin istekleri ve seçtiği eğitimin tanımlandığı bireysel bir plandır. Plan aynı zamanda, öğrencinin niteliklerinin tanımlaması ve katıldığı rehberlik faaliyetlerini de içerir. Eğitim planı öğrencinin seçtiği gençlik eğitim kurumuna gider. Plan, rehber öğretmen veliler ve öğrencinin kendisi tarafından imzalanır.

İş stajı (erhvervspraktik): Öğrenciler 9. sınıfta bir işyerinde 1 hafta yada daha uzun süre çalışmayı denerler. Öğrenciler, değişik işler deneyerek okulu bitirdiklerinde bu mesleklerde çalışmak isteyip istemediklerini görme imkanı elde ederler.

Tanıtım kursları (introduktionskurser): Öğrenciler 8. sınıfta kısa bir dönem bir yada daha fazla gençlik eğitim kurumunda o eğitimin şartları ve imkanları hakkında fikir edinmek için eğitime katılabilirler.*

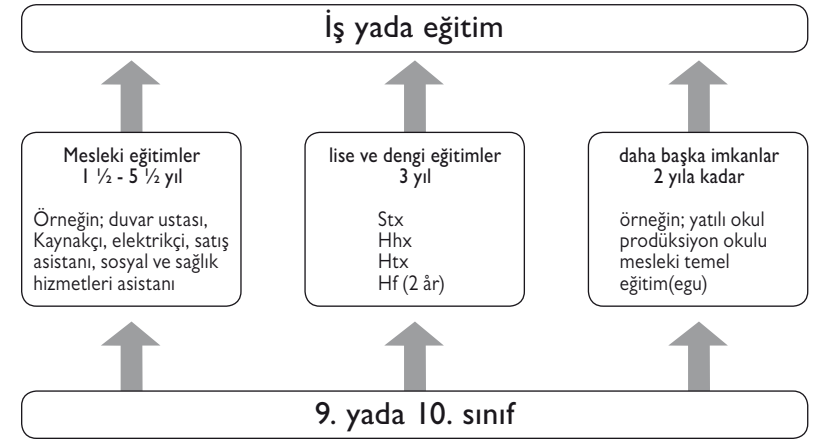
Köprü oluşturma (Brobygning): Köprü oluşturma dönemi (brobygningforløb) 9.* ve 10. sınıfın bir parçasıdır. Öğrenciler bir yada daha fazla gençlik eğitim kurumunda, bu eğitimi başarıp başaramayacakları, ve bu dalda eğitim görüp aynı dalda çalışmak isteyip istemediklerini görmek için derslere katılırlar. Köprü oluşturma (Brobygning) bir meslek okulunda yada bir lisede gerçekleştirilir.

Danışman (Mentor): Eğitim süreci boyunca bir genci destekleyen ve yol gösteren bir yetişkin. 9. sınıfta bir gençlik eğitimine geçişinde problem ortaya çıkma riski olan gençler öğrenciyi kişisel ve okul konusunda destekleyebilecek bir danışmanda (mentor) yardım alabilirler*.

* 1 ağustos 2008'de yürürlüğe girecek

Gençlik eğitimleri

Aşağıdaki model basit şekilde -ve örneklerle- 9. yada 10. sınıftan sonra seçilebilecek değişik eğitimleri göstermektedir. Oklar eğitimlerin bir iş yada ileri eğitim sağlayabileceğini gösteriyor. Bu eğitimler hakkında ileriki sayfalarda daha detaylı bilgi bulunmaktadır.

Bir eğitim almak için güzel sebepler:

- Daha iyi iş bulma imkanları
- Daha iyi bir maaş
- Kişisel gelişme
- Kendine güven
- Statü.

Bir eğitim almak için gençler:

- Eğitim almayı istemeli
- Hergün zamanında okula gitmeli
- Derslerini yapmalı
- Derslere aktif olarak katılmalı
- Sorumluluk almalı ve bağımsız olmalı.

Mesleki eğitimler

Mesleki eğitimler (erhvervsuddannelser) uygulamalı ve teorik çalışmaları içeren bir meslek isteyen gençler içindir, yani hem el becerilerinin hem de beynin kullanıldığı meslekler. Yapılan iş somuttur, ve verdiğiniz çabanın karşılığını sıkça doğrudan görürsünüz.

9. ve 10. sınıftan sonra gençler bir mesleki eğitime başlayabilirler – ya bir meslek okulunda , ya bir işyerinde yada bir kurumda . Buralarda bir branş ya da bir zanaatı çıraklıktan geçerek öğrenirler.

Bütün eğitimler eğitim sonrasında o branşta çalışma yetkisi verir. Kendi işyerinizi kurup serbest de çalışabilirsiniz. Eğer isteniyorsa bir yüksek öğrenime de devam edilebilir.

Değişik mesleki eğitimler

İçerisinden seçim yapılabilecek pek çok mesleki eğitim mevcuttur. Mesleki eğitimler geniş bir yelpazeye dağılmıştır ve bir buçuk sene ile beş buçuk seneye kadar süren okul dönemleri olabilir.. aşağıda bu eğitimlere bazı örnekler verilmiştir:

Ulaşım ve lojistik ile ilgili bir eğitim almak istiyorsanız, şoför yada depo elemanı olmak için okuyabilirsiniz. Ulaşım araçları ile ilgili bir iş yapmak istiyorsanız otomotiv teknisyeni (mekaniker) yada kaporta tamircisi (karosserismed) seçilebilecek meslekler.

İnşaat ve yapı branşlarında duvarcı, bina yalıtımı (teknisk isolatør) yada makina ustası (maskinssnedkar) mesleki eğitimleri seçilebilir.

Bina ve müşteri hizmetleri alanlarında servis asistanı (serviceassistent), güvenlik görevlisi (sikkerhedsvagt) yada bina servis teknisyeni (ejendomsservicetekniker) eğitimleri seçilebilir.

Hayvanlar, bitkiler ve doğa ile ilgili bir işte çalışmak isteyenler, bahçe düzenlemesi, çiftçi,yada çevre teknisyeni (naturtekniker) dallarında eğitimi seçebilirler. Bunların yerine yemek ile ilgili bir işte çalışmak isteyen gençler market v.b yerlerde kasap (detailslagger), gastronomi yada garson eğitimi alabilirler.

Vücut ve stil ile ilgili meslekler için kuaför ve kozmetisyen, medya ile ilgili meslekler için film- ve tv prodüksiyon eğitimleri seçilebilir.

Bir butik yada ofiste – yada bankada – çalışmak isteyen gençler satış asistanı, ofis eğitimi (kontoruddannelse) ve finans eğitimi branşlarında seçim yapabilirler.

Prodüksiyon ve gelişim ile ilgili okullar, küçük mekanik parçaların üretimi ve tamiri (finmekaniker), plastik işlemeci (plastmager) ve demir döküm (smed) v.s gibi bir dizi eğitimi kapsar. Eğer ilgi duyulan alanlar elektrik, yönetim ve bilgisayar ve iletişim teknolojisi (it) v.s gibi konular ise, elektrik operatörü (procesoperatør), bilgisayar teknisyeni (datatekniker), otomotiv teknisyeni (automatiktetniker) yada elektrisyen v.s gibi meslekler seçilebilir.

Sağlık, bakım hizmetleri (omsorg) yada pedagojik konulara ilgi duyan gençler sosyal- ve sağlık hizmetleri asistanı yada diş hekimi asistanı gibi mesleklerde eğitim almayı seçebilirler.

Giriş bölümleri

Ağustos 2008 tarihinden itibaren bütün mesleki eğitimler aşağıda belirtilen ortak giriş bölümlerine (fællesindgange) ayrılmıştır:

- Otomobil, uçak ve diğer ulaşım araçları
- İnşaat ve yapı
- Bina ve müşteri servisi
- Hayvanlar, bitkiler ve doğa
- Vücut ve stil
- Yemek pişirme
- Medya prodüksiyonu
- Ticaret
- Prodüksiyon ve gelişme
- Elektrik, yönetim ve bilgisayar ve iletişim teknolojisi
- Sağlık, bakım hizmetleri ve pedagoji
- Ulaşım ve lojistik.

Mesleki eğitimlere başlama (EUD)

Eğitime başlama

Mesleki bir eğitime üç şekilde başlanılabilir:

- Okula direk başlayarak; Bir okulda temel eğitim (grundforløbet) ile başlanılır
- Staj görerek başlama; temel eğitim döneminden önce bir işyerinde staj görerek başlanılır
- Ustalık eğitimi (mesterlære) ile başlama; bir sene bir işyerinde çalışaraklık eğitimi ve bu süre içerisinde çok az okul eğitimi alarak.

Pedagojik temel eğitim yada sosyal- ve sağlık hizmetleri alanında eğitim görmek isteyen gençler için, eğer 9. sınıftan sonra en az 1 senelik bir eğitimleri yada iş tecrübeleri varsa, temel eğitimi almak isteğe bağlıdır.

Ben su tesisatçısıyım. Burada bir staj yeri bulmak zorundasınız. Ben bir yer bulana kadar çok uğraştım – Çalışkan olduğumu ve bağımsız bir şekilde çalışabildiğimi gösterdiğim bir firmada bir deneme sürecinden geçtim. Bugün işimden çok memnunuz.

Khaled, 24 yaşında

Giriş koşulları

Temel eğitime (grundforløbet) başlamak için ilköğretim okulları yasası gereğince zorunlu tutulan okul eğitimini almış olmak gerekiyor, örneğin 9. sınıfı bitirmiş olmak gibi. Ana eğitime (hovedforløbet) başlamak için temel eğitimi başarı ile bitirmiş olmak ve mesleki eğitimlerin çoğunda bir staj yeri bulmuş olmak gereklidir.

Alınacak öğrenci sayısı sınırlamaları

Bazı mesleki eğitim okullarında her sene belirli sayıda öğrenci alınır- bir işyeri ile bir eğitim anlaşması olan gençler hariç. Yani alınacak öğrenci sayısı sınırlıdır.

Bazı mesleki eğitimlerde örneğin yaratıcı medya okullarında (kreative mediafag) daha temel eğitim döneminde (grundforløbet) alınacak öğrenci sayısı sınırlıdır.*

Diğer mesleki eğitimlerde, örneğin pedagojik temel eğitim ve sosyal- ve sağlık hizmetleri yardımcısı eğitimlerinde, sadece ana eğitim dönemine (hovedforløbet) alınacak öğrenci sayısı önceden

*1 ağustos 2008'den itibaren geçerli

belirlenmiştir. Kendilerine branşlarında bir staj yeri bulan gençler her zaman okula alınırlar.

Eğitim Garantisi

Temel eğitim dönemini tamamlayan her öğrenci, seçtiği ortak giriş bölümünden bir eğitime devam etme hakkına sahiptir.

Ama ortak giriş bölümlerindeki her eğitim içerisinden her istenilen eğitim dalı seçilemez. Bir staj yeriniz varsa, alınacak öğrenci sayısı sınırlı olan bir eğitime girme hakkına sahipsiniz.

Eğitim

Eğitim meslek okullarında verilir.

Rehberlik

Eğitiminiz sırasında problemlerle karşılaşırsanız, yada okulu bırakmayı düşünüyorsanız eğitim- ve meslek rehberleri – yada kontak öğretmenleri- ile konuşmanız önemlidir.

Bütün mesleki eğitim okullarında, öğrencilere yardımcı olan eğitim- ve meslek rehberleri bulunur. Bu rehberlerden, okulu bitirmek, derslerin yapılması, okul alışkanlıkları, okuldaki genel durum v.s gibi her konuda tavsiyeler ve rehberlik hizmeti alırsınız.

Eğitim ile ilgili her sorunuzda, doğru eğitimi seçip seçmemek v.s gibi, size yardımcı olacak bir gençlik eğitim rehberi (UU-vejleder) ile de konuşabilirsiniz.

Kontak öğretmen

Mesleki eğitime başladığında öğrenciye, bütün okul hayatı boyunca öğrenciyi destekleyen ve yardımcı olan bir kontak öğretmen (kontaktlærer) verilir. Kontak öğretmen (kontaktlærer) ile öğrenci birlikte bir eğitim planı (uddannelsesplan-sayfa 8) hazırlarlar. Plan, gelecekteki eğitim dönemini tanımlar, eğitim ne kadar sürecek, öğrenci hangi dersleri seçecek v.s gibi. Plan okul süresince gelişmelere göre değiştirilip uyarlanır.

İlköğretim okulunda okulu çok fazla sevmiyordum. Bugün firinciyim. Okul 3 yıl 7 ay sürdü. Bu üç yıl boyunca bir fırıncının yanında staj gördüm. Zordu, ama pek çok şeyi deneme fırsatı buldum ve orada bulunmaktan keyif aldım.

Tonni, 25 yaşında

Danışman

Okul dönemi boyunca size bir danışmanın (mentor) verilmesi imkanı mevcuttur.

Danışmanlık, daha tecrübeli bir yetişkinin (bir danışman-mentor) öğrenciye kişisel durumu ve gelişmesi gibi konularda yardım ve rehberlik hizmetleri verdiği bir çeşit destekleme çalışmasıdır. Bütün mesleki eğitim okullarında (erhvevsskolerene), gencin ihtiyacı olduğu taktirde okulun elemanları içerisinden bir danışmanın (mentor) gence danışmanlık yapması mümkündür.Örneğin eğitim planında (uddannelsesplan) gencin bir danışmana (mentor) ihtiyacı olduğu belirtilebilir.

Alışma dönemi/staj öncesi

İlköğretim okulları yasası gereğince zorunlu eğitimi almış 15 ve 18 yaş arasındaki gençler, bazı mesleklerde, bir işyeri ile 3 aydan 6 aya kadar maaşlı alışma dönemi/staj öncesi için işe alınma anlaşması yapabilirler. Bu alışma döneminin (traineeforløb) amacı, daha sonrasında geçerli bir eğitim anlaşmasının yapılmasıdır. İşyerindeki çalışma, belirli bir branşta üzerinde çalışılan konular hakkında gencin fikir sahibi olmasını sağlar.

Gençlik Eğitim Rehberliği (UU), bir alışma dönemi (trainee-forløb) anlaşmasının yapılmasında gence yardımcı olabilir. Bazı mesleklerde bu düzenleme staj öncesi (forpraktik) olarak adlandırılır.

Eğitimlerin içeriği

Teori ve staj

Mesleki bir eğitim, bir temel eğitim dönemi (et grundforløb) ve bir ana eğitim döneminden (et hovedforløb) oluşur, ve hem bir okulda hem de bir işyeri yada kurumda verilir. Gençler eğitimlerine bir okulda ya da bir işyerinde başlayabilirler. Eğitim bir kalfalık sınavı (svendeprøve)/mesleki yeterlilik sınavı (fagprøve-eksamen) ile bitirilir. Eğitim, öğrencinin aktif ve bağımsız olmasını gerektirir.

Gençler, hem okulda verilen eğitime hem de işyerindeki stajlarına devam etmek ve aktif olarak katılmakla yükümlüdürler.

Eğitimi alacak genç daha çok pratik/uygulamalı olarak verilen eğitimden yararlanıyorsa, okulların çoğunda bir işyeri ile bir eğitim anlaşması yapılabilir ve eğitimin ilk dönemi burada gerçekleştirilebilir. Bu düzenleme ustalık eğitimi (mesterlære) olarak adlandırılır. Ustalık eğitimi için eğitim anlaşması yapacak bir işyeri bulunduğunda, gencin bu işyerinde öğreneceği konuları içeren bir eğitim planı hazırlanmalıdır – meslek okulu bu konuda yardımcı olur.

Hemen hemen bütün meslek okulları, okul eğitiminden daha çok staj ağırlıklıdır.

Temel eğitim (grundforløb)

Bütün mesleki eğitimlerde (erhvevsuddannelser) okul dönemi, teori ve stajın değişimli olarak verildiği bir temel eğitim dönemi (grundforløb) ile başlar. Temel eğitim dönemi, normalde 20 hafta süren zorunlu bir dönem ve seçmeli bir dönemden oluşur.

Temel eğitim paketleri (grundforløbspakker)

Normal temel eğitim haricinde okullar 1 ocak 2008 tarihinden itibaren temel eğitim paketleri (grundforløbspakker) adı altında, özel olarak düzenlenmiş temel eğitim hizmeti verecekler.

Temel eğitim paketleri (grundforløbspakker), ne seçeceğini kesinleştirmeyen yada okulda eğitime yönelik yetenekleri zayıf olan öğrenciler için hazırlanmış olabilir. Bunlar örneğin; daha dengeli ve sosyal bir ortama ihtiyacı olan veya daha az seçenek içeren

Sosyal- ve sağlık hizmetleri asistanlığı eğitimi aldım. Kendinize inanmalısınız. Bir eğitim almak çok çalışmayı gerektirir. Her gün okula gitmeniz gerekiyor, ve çok ev ödeviniz oluyor. Ama kendinize inanırsanız başarabilirsiniz.

Louise, 21 yaşında

bir eğitime ihtiyacı olan öğrenciler olabilir. Okullar, ne seçeceğini kesinleştiren ve gerçekçi bir seçim yapan öğrencilere de temel eğitim paketleri sunabilir, örneğin; eğitim anlaşması yapan, daha önce bir eğitim almış yada uzun süreli iş deneyimi olan öğrenciler bu hizmetten yararlanabilir.

Temel eğitim paketleri (grundforløbspakker) ile öğrenciler, meslek eğitimlerini tamamlamak için ihtiyaç duydukları eğitimi alırlar. Her bir temel eğitim paketi, daima, zorunlu dersleri ve branş derslerini (områdefag)- yada yetki amacı (kompetencemål) adı altında geçen dersleri içerir. Bunun haricinde temel eğitim paketleri değişik seçmeli dersleri içerir – bunlar öğrencinin eğitim ihtiyacından yola çıkarak seçilmiş derslerdir.

Hali hazırda geçerli olan kişisel eğitim süreçlerinin, kişiye göre hazırlanan çok seçenekli bir temel eğitimden memnun olan öğrencilere sunulmasına devam edilecektir.

Temel eğitim dönemi içerisinde öğrenci ana eğitim dönemini (hovedforløb) seçmelidir.

Ana eğitim dönemi (hovedforløb)

Ana eğitim dönemi, değişimli olarak okul eğitimi ve bir işyerinde gerçekleşen staj dönemlerinden oluşur. Ana eğitim dönemine başlayabilmek için temel eğitim dönemini başarı ile tamamlamış olmak ve çalışma izni olan bir işyeri/işveren ile bir staj anlaşması (uddannelsesaftale) yapmış olmak gerekiyor.

Eğitim, bir sınav/kalfalık sınavı/yeterlilik sınavı (eksamen/sven-deprøve/fagprøve) ile tamamlanır.

Staj yeri (praktikplads)

Meslek okulu (erhvervsskolen) bir staj yeri (praktikplads) bulunmasında yardımcı olur, ve öğrencinin aktif olarak katılması ve kendisinin de staj yeri araması gereklidir.

Staj yeri bulmak her zaman kolay değildir! Aktif, sabırlı ve staj yeri için taşınmaya razı olmak gereklidir. Umudunuzu kaybetmemeniz

önemlidir. Boş zamanlarınızda çalışmış olmanız bir avantaj olabilir. Eğer staj yeri arıyorsanız, pozitifseniz ve iyi bir izlenim yaratmaya çalışıyorsanız bir staj yeri bulma şansınız daha da artar. Velilerin staj yeri bulmada gençleri desteklemeleri ve yardımcı olmaları gerekir. Arkadaşlarınıza, tanıdıklarınıza ve ailenize sorun – belki onlar birilerini tanıyorlardır.

Okul stajı

Staj yeri bulunamadığı takdirde bazı okullarda okulda staja (sko-lepraktik) devam edilebilir. Bu, eğitimin pratik/uygulamalı kısmının meslek okulunda gerçekleştirilmesi anlamına gelir. Okul stajına başlamadan önce öğrencinin bir staj yeri bulmak için çalıştığını aktif olarak göstermesi gereklidir.

Basamak- ve seviye ayırımı

Mesleki eğitimlerin çoğu basamaklara ayrılmıştır. Bu şekilde eğitim suresi içerisinde herhangi bir basamakta eğitiminizi bitirebilme imanı oluşturulmuştur. Her bir basamak, iş piyasası içerisinde değişik mesleklerle yöneliktir. Her basamak bir sonraki basamağa geçiş imkanı sağlar.

Başarılı bir okul geçmişine sahip öğrenciler bir dersi daha yüksek bir seviyede almayı seçme imkanına sahipler. Sadece yüksek eğitim için gerekli olan bir dersi değiştirme imkanı da mevcuttur.

Kişiyeye özel mesleki eğitimler

Bazı öğrencilere kişiyeye özel mesleki eğitim (individuelle erhverv-suddannelser) teklif edilebilir. Bu, bir yada daha fazla mesleki eğitiminden parçalar içeren ve okulda eğitim ve bir işyerinde stajdan oluşan bir eğitimidir. Okul bir işyeri ile birlikte bu eğitimi düzenler.

Kısa mesleki eğitimler

Kısa mesleki eğitimler de bulunur. Bunlar diğer eğitimler gibi bir temel eğitim dönemi ve bir ana eğitim döneminden oluşur. Ancak ana eğitim dönemi daha kısadır (bir yıldan bir buçuk yıla kadar). Kısa mesleki eğitimleri ustalık eğitiminden geçerek de alabilirsiniz.

Maaş ve yüksek öğrenim kredisi

Eğitiminize bir meslek okulunda, bir işyerinde yada bir kurumda başlayabilirsiniz. Eğitiminize bir işyeri yada kurumda başlarsanız bütün eğitimiz boyunca maaş alırsınız. Eğitiminize okulda başlarsanız yüksek öğrenim kredisi (SU) için başvurabilirsiniz, ve sonrasında ana eğitim dönemine başlarken de maaş için başvurabilirsiniz.

18 yaşını dolduran gençler geçerli olan kurallara göre yüksek öğrenim kredisi (SU) için başvurabilirler.

Okul stajı döneminde okul stajı yardımı (skolepraktikydelse) alınır.

Lise ve dengi eğitimler

Lise ve dengi eğitimler yüksek öğrenim görmek isteyen öğrenciler içindir. Lise ve dengi eğitimler aşağıda belirtilmiştir:

- **Stx** – studentereksamen (genel lise, 3 yıl)
- **Hhx** – højere handelseksamen (yüksek ticaret lisesi, 3 yıl)
- **Htx** – højere teknisk eksamen (yüksek teknik lise, 3 yıl)
- **Hf** – højere forbredelseseksamen (yüksek hazırlık lisesi, 2 yıl).

Yüksek öğrenime hazırlık

Lise ve dengi eğitimler gençleri örneğin üniversiteler, öğretmen okulları ve hemşirelik okulları gibi yüksek öğrenim kurumlarına hazırlar. Buralarda değişik çalışma ve öğrenme yöntemleri öğretilir. Lise ve dengi okullarda çok fazla ev ödevi olduğuna hazırlıklı olunmalıdır.

Ev ödevleri

Eğitim süresi içerisinde öğrenciler bir dizi büyük yazılı ödev hazırlayacaklar. Hergün ev ödevi yapılacağına hazırlıklı olunmalı. Veliler çocuklarının ev ödevlerini yapmaları için zamana, ve sessiz ve sakin bir ortama ihtiyaçları olduğunu bilmeliler.

Eğitim

Lise ve dengi eğitimlerde normal eğitimin haricinde, eğitimin önemli bir parçası olan okul gezileri vardır. Burada öğrenciler diğer konuların yanı sıra işbirliği içerisinde çalışmayı öğrenirler. Ayrıca öğrenciler için tiyatro turları, müze ziyaretleri ve güncel konferanslar v.s gibi ortak faaliyetler vardır.

Dersler

Lise ve dengi eğitimler bir dizi zorunlu ders, alana yönelik dersler (studieretning) ve seçmeli derslerden oluşur. Dersler farklıdır ve hangi lise bölümünün seçildiğine bağlıdır. Eğitim ve sınavlar değişik seviyelerde gerçekleşir.

Giriş koşulları

Stx, hhx yada htx'e girebilmek için şartlar aşağıda belirtilmiştir:

- İlköğretim okulunda 9. yada 10. sınıfı bitirmiş olmak yada buna denk bir eğitim almış olmak
- 9. yada 10. sınıftan sonra direk başvurmuş olmak
- İlköğretim okulunun zorunlu bitirme sınavlarını vermiş olmak*
- Fransızca yada Almanca derslerinde iki ile dört yıl arasında sınava hazırlık eğitimi almış olmak ve eğer seçmeli ders ise bu dersten sınavı vermiş olmak
- Onaylanmış bir eğitim planı (uddannelsesplan) olması.

Öğretmen ve rehber öğretmen, Öğrencinin eğitimini başarıp başaramayacağı konusunda şüpheli ise , öğrenciyi bir sınavından (optagelsesprøve) geçirebilirler. Sınav öğrencinin başvurduğu okulda gerçekleşir.

Eğitim rehberi

Bütün lise ve dengi eğitimlerde öğrencilere derslerin yapılması, okul alışkanlıkları v.s gibi konularda yardımcı olan eğitim rehberleri vardır.

Eğitiminiz sırasında problemlerle karşılaşırsanız, yada okulu bırakmayı düşünüyorsanız eğitim rehberi ile konuşmanız önemlidir.

* 9. sınıf sonrası İlköğretim okulunun bitirme sınavları:

- Danimarkaca'da iki sınav, yazılı ve sözlü
- Matematik, İngilizce, ve Fizik/Kimya derslerinden birer sınav
- İngilizce, Hristiyanlık bilgisi, Tarih, Toplum bilimi, Coğrafya, Biyoloji ve tercih dersi olarak Almanca yada Fransızca dersleri arasından kura ile çekilen iki dersten sınav.

10. sınıf sonrası İlköğretim okulunun bitirme sınavları:

10. sınıf Danimarkaca, Matematik, İngilizce, Almanca, Fransızca ve Fizik/Kimya sınavları ile bitirilebilir.

İlköğretim okulu bitirme sınavları içerisinde birkaç dersten de sınava girilebilir.

Stx – studentereksamen (genel lise)

Stx tarih, kültür, fen bilimleri ve toplum bilimleri hakkında geniş bilgi verir ve bir yüksek öğrenim seçmek için temel oluşturur.

Eğitim, altı aydan oluşan bir temel eğitim dönemi (grundforløb) ve iki buçuk yıl süren bir yönlendirilmiş eğitim döneminden (studieretning) oluşan, genel bir lise eğitimidir.

Temel eğitim dönemi

Temel eğitim dönemi bütün öğrenciler için ortaktır. Burada öğrencilere, lise hayatlarında ilerde kullanacakları bir dizi ders ve çalışma metodu tanıtılır.

Alana yönelik eğitim

Temel eğitim döneminden sonra öğrenciler iki buçuk yıl sürecek bir alana yönelik eğitim seçerler. Alana yönelik eğitim(studieretning), bir çizgide toplanmış üç dersten oluşur. Dersler birbirleri ile bağlantılı derslerdir ve öğrencinin vereceği sınavın hangi yönde olacağını belirlerler. Aynı alana yönelik eğitimi seçen öğrenciler aynı sınıfa giderler. Alana yönelik eğitim liseden liseye farlılık gösterebilir, ama fen bilimleri, toplum bilimi ve filoloji/dil alanlarına yöneliktir.

Dersler

Alana kaynaklık eden derslerinin haricinde Danimarkaca, tarih, İngilizce, Matematik, Fizik, Din dersi, Toplum bilimi, eski çağ bilimi, beden eğitimi ve yabancı dil dersleri gibi zorunlu olan derslerde eğitim verilir. Ayrıca öğrenciler yaratıcı dersler olan müzik veya resim gibi derslerden birini ve biyoloji, kimya ve doğa coğrafyası (naturgeografi) derslerinden en az ikisini seçmelidirler.

Seçmeli derslerde de eğitim almak mümkün, örneğin medya dersi (mediefag).

Giriş koşulları

20. sayfadaki lise ve dengi okullara giriş şartlarını okuyunuz.

Liseye gideceğimden emindim, ama aslında ben daha çok ticaret ve belki biraz da ihracat ve pazarlama işleri bana daha uygun. Bu sebeple hxx ve ticaret okulunu (handelsskolen) seçtim. Bu seçimimden bugün mutluyum.

Amalie, 19 yaşında

Hxx – højere handelseksamen (yüksek ticaret lisesi)

Hxx ticaret ve dile ilgi duyan gençler içindir. Hxx özellikle iş piyasasında bir işe giriş imkanı sağlar. Bu lise eğitiminden sonra bir yüksek öğrenime başvurulabilir.

Hxx altı aylık bir temel eğitim döneminden ve iki buçuk yıl süren bir yönlendirilmiş eğitim döneminden oluşur.

Temel eğitim dönemi

Temel eğitim dönemi bütün öğrenciler için ortaktır. Burada öğrencilere, lise hayatlarında ilerde kullanacakları, bir dizi ders ve çalışma metodu tanıtılır.

Alana yönelik eğitim

Temel eğitim döneminden sonra öğrenciler iki buçuk yıl sürecek bir alana yönelik eğitim seçerler. Alana yönelik eğitim (studieretning), bir çizgide toplanmış üç dersten oluşur. Dersler birbirleri ile bağlantılı derslerdir ve öğrencinin vereceği sınavın hangi yönde olacağını belirlerler. Aynı alan yönelik eğitimi seçen öğrenciler aynı sınıfa giderler. Ticaret lisesi (handels gymnasiet) alana yönelik eğitimleri ekonomi, pazarlama (marketing) ve uluslararası ilişkiler üzerinedir.

Dersler

Alana kaynaklık eden derslerinin haricinde Danimarkaca, İngilizce, matematik, toplum bilimi, yabancı dil, ticaret (afsætning), firma ekonomisi (virksomhedsøkonomi), meslek hukuku (erhvervsret), çağdaş dünya tarihi (samtidshistorie) ve uluslararası ekonomi gibi zorunlu derslerde eğitim verilir. Bilgi ve iletişim teknolojisi (datalogi), filozofi ve finans v.s gibi seçmeli derslerde de eğitim verilir.

Giriş koşulları

20 sayfadaki lise ve dengi okullara giriş şartlarını okuyunuz.

Htx – højere teknisk eksamen (yüksek teknik lise)

Htx teknik ve fen bilimlerine ilgi duyan gençler içindir. Htx özellikle iş piyasasında bir işe giriş imkanı sağlar yada teknik branşlarda bir yüksek öğrenime başvurma imkanı verir.

Htx altı aylık bir temel eğitim döneminden ve iki buçuk yıl süren alana yönelik eğitim döneminden oluşur.

Temel eğitim dönemi

Temel eğitim dönemi bütün öğrenciler için ortaktır. Burada öğrencilere, lise hayatlarında ilerde kullanacakları, bir dizi ders ve çalışma metodu tanıtılır.

Alana yönelik eğitim

Temel eğitim döneminden sonra öğrenciler iki buçuk yıl sürecek bir alana yönelik eğitim seçerler. Alana yönelik eğitim (studieretning), bir çizgide toplanmış üç dersten oluşur. Dersler birbirleri ile bağlantılı derslerdir ve öğrencinin vereceği sınavın hangi alanda olacağını belirlerler. Aynı alana yönelik eğitimi seçen öğrenciler aynı sınıfa giderler. Teknik lise (teknikse gymnasium) fen bilimleri, teknoloji, iletişim ve sağlık alanlarına yönelik eğitim verir..

Dersler

Alana kaynaklık eden derslerinin haricinde Danimarkaca, İngilizce, matematik, teknik ders, teknoloji, teknoloji tarihi, iletişim-yon/bilgi ve iletişim teknolojisi (it), toplum bilimi, fizik, kimya ve biyoloji gibi zorunlu derslerde eğitim verilir. Ticaret ekonomisi, programlama ve Fransızca gibi seçmeli derslerde seçmeli ders düzeyinde eğitim de verilir.

Giriş koşulları

20 sayfadaki lise ve dengi okullara giriş şartlarını okuyunuz.

Hf – højere forberedelseseksamen (yüksek hazırlık lisesi)

Hf okuma ve yazılı ödevler üzerine kurulu geniş bir teorik eğitime ilgi duyan gençler içindir. Hf diğer lise ve dengi okulların sunduğu giriş imkanlarını verir, ama özellikle kısa ve orta dereceli yüksek öğrenim kurumlarına yöneliktir.

Hf iki yıl sürer.

Zorunlu dersler

Herkes Danimarkaca, İngilizce, matematik, beden eğitimi ve örneğin dizayn veya müzik gibi bir uygulamalı/müzik dersinde eğitim alır. Bunun yanı sıra iki ders grubu; kültür- ve toplum bilimi (tarih, din dersi ve toplum bilimi) ve fen bilimleri (biyoloji, coğrafya ve kimya) eğitimi verilir.

Seçmeli ders

Daha yüksek bir seviyeden devam edilecek ve sayısı Dörde kadar çıkan seçmeli ders seçilecek.

Giriş koşulları

- Danimarkaca, İngilizce ve matematik derslerinden 10. sınıf bitirme sınavı verilmiş olmalı
- İlköğretim okullarının bitirme sınavları verilmiş olmalı yada 10. sınıf fizik/kimya bitirme sınavı verilmiş olmalı
- Fransızca yada almanca iki yıldan dört yıla kadar sınava hazırlık eğitimi alınmış olmalı ve ya ilköğretim okulunun kura çekimi sonrasında bitirme sınavını yada 10. sınıf bitirme sınavını vermiş olmalı
- 10. sınıftan sonra direkt başvurmuş olmalı
- Onaylanmış bir eğitim planı olmalı.

Yetişkinler için Hf

Okulu bitireli birkaç yıl olmasına rağmen hf'i dersleri tek tek alarak bitirmek mümkündür. Bunu dersleri birer birer alıp ve bunları daha sonra birleştirerek bir hf diploması yaparak sağlayabilirsiniz.

Diğer imkanlar

10. sınıf

10. sınıf seçmeli (et frivilligt skoleår) olan ve bir gençlik eğitime başlama imkanı veren bir sınıftır.

Eğitim, ilköğretim okulundan sonra seviyelerini yükseltmek isteyen gençler ve gençlik eğitimi (ungdomsuddannelse) seçimlerinden emin olmayan öğrencilere yöneliktir.

10. sınıftaki öğrenciler aktif olarak eğitime katılmak zorundadırlar, ve derslerde neler işleneceğine öğretmenlerle birlikte karar verebilirler.

Eğitim

10. sınıf bir zorunlu bölüm ve bir seçmeli bölümden oluşur.

Zorunlu bölümün kapsamında, danimarkaca, matematik ve İngilizce dersleri vardır. Bunun sonrasında eğitim ve meslek ile ilgili konularda öğrencilerin kendi seçtikleri mecburi bir ödev (obligatorisk opgave) hazırlanır. Ödev eğitim planı (uddannelsesplan) ile bağlantılı olmalıdır.

Seçmeli bölümü oluşturan seçmeli dersler okuldan okula değişebilir, ama örneğin beden eğitimi, toplum bilimi, fen dersi, teknoloji ve iletişim yada işyeri başlatma (iværksætteri) olabilir.

Ben liseye gitmek istiyordum, ama danimarkacam yeterli değildi. Lise yerine 10. sınıfa başladım ve sonrasında htx, teknik liseye (teknikse gymnasium) başladım. Zordu, ve sınavda aldığım notlarım yüksek değildi. Ama okulu bitirdim, ve bugün Kopenhag Üniversitesinde (Københavns Universitet) fizik okuyorum.

Erkan, 22 yaşında

Köprü oluşturma (brobygning)

Bütün öğrencilerin, bir gençlik eğitim kurumunda derslere katıldıkları iki haftalık bir köprü oluşturma dönemine (brobygning) katılmaları zorunludur. Bundan sonra isteyen öğrenciler dört haftaya kadar köprü oluşturma dönemine (brobygning) katılabilirler.

Staj yapabilme ve bir işyerini ziyaret edebilme imkanları da mevcuttur. 8. sayfada daha detaylı bilgi bulabilirsiniz.

Bitirme sınavları (afgansprøver)

10. sınıfı bitirdikten sonra öğrenciler 10. sınıfın bitirme sınavlarına girebilirler yada ilköğretim okullarının 9. sınıftan sonraki bitirme sınavlarına girebilirler.

Eğitim planı (uddannelsesplan)

Öğrenciler eğitim planını (uddannelsesplan) velileri ve okul (gençlik eğitim rehberi-UUvejleder) ile birlikte hazırlarlar. Bu plan 10. sınıftan sonra en doğru eğitimin seçilmesinde iyi bir temel oluşturur.

10. sınıfa pek çok yerde gidilebilir, örneğin; bir ilköğretim okulunda (folkeskole), bir 10. sınıf merkezinde (10. klassecenter), özel bir okulda yada yatılı bir okulda (efterskole).

Yatılı okul (Efterskole)

Pek çok öğrenci kendi ayakları üzerinde durmayı öğrenmek ve kendini daha iyi tanıyabilmek için yatılı okula gitmeyi seçer.

Yatılı okullar 14 ile 18 yaş arasındaki gençler içindir. Öğrenciler okulda yatılı kalırlar, ama bazı hafta sonları evlerine gidebilirler.

Yatılı okullar, paralı özel okullardır. Devlet giderlerin bir bölümü için ekonomik yardım yapar.

Eğitim (undervisning)

Eğitim, ilköğretim okullarının 8.-10. sınıfları ile aynı seviyede ve aynı müfredata sahiptir. Yatılı okulların çoğunda öğrenciler 9. sınıf bitirme sınavlarını yada 10. sınıf bitirme sınavını verebilirler. Eğitim ilköğretim okulunda olduğu gibi ağustosta başlar ve haziranda biter.

Danimarka'nın her yerinde yatılı okullar bulunur. Yatılı okulların çoğunun kendi profilleri ve kendilerine ait özellikleri vardır. Bunlar dünya görüşleri veya dersler ile ilgili özellikler olabilir, örneğin:

- Beden eğitimi ve spor
- Doğa ve çevre
- Dil ve kültür
- Müzik, tiyatro ve sanat
- Ev idaresi ve beslenme
- Özel eğitim.

Bazı okullar dersleri takip etmekte zorlanan öğrencilere özel eğitim hizmeti verirler.

Danimarka'daki özel okullar hakkında bilgiyi www.efterskole.dk adresinde bulabilirsiniz.

Prodüksiyon okulu (produktionsskole)

Prodüksiyon okulları (produktionsskole) yeterlilik belgesi veren bir gençlik eğitimine başlamak için, pratik/uygulamalı çalışmalar ve prodüksiyona dayanan eğitim hizmeti verirler. Eğitim her öğrenci için bireysel olarak hazırlanır.

Eğitimin amacı; gencin kişisel gelişimini güçlendirmek ve bir eğitimi tamamlama ve bir işe girebilme şanslarını arttırmaktır. Prodüksiyon okulunda öğrenciler mesleki yeterlilik belgesi alabilecekleri bir gençlik eğitimini bitirmelerinde yardımcı olacak vasıflar elde ederler.

Eğitim (undervisning)

Eğitim pratik/uygulamalı çalışmalar ve soru çözümünün teorik eğitimle kombine edildiği değişik atölyelerdeki faaliyetler etrafında yoğunlaşmıştır. Bunların yanı sıra bu okullar, öğrencilerin bir gençlik eğitimine başlamak için, diğer okullarda verilen genel derslerde de eğitim verirler.

Prodüksiyon okulundaki eğitimin üçte birlik kısmı diğer bir okulda verilen eğitimde kullanılabilir. Bu örneğin VUC'deki genel derslerde yada bir meslek okulundaki temel eğitim döneminde olabilir. Prodüksiyon okulundaki bir eğitim dönemini üç aydan fazla bir sürede tamamlayan öğrenciler için normalde, iki ile beş hafta süren ve yeterlilik belgesi veren bir eğitime yatay geçiş (merit) imkanı veren bir kombinasyon dönemi olmalı. Okulun öğrencileri ayrıca her yeni başlayan yarıyılıda dört haftalık staj (pratik) yapma imkânına sahiptir.

Eğitim atölyelerdeki pratik/uygulamalı çalışmalar üzerine kurulur, bu atölyelere örnekler aşağıda belirtilmiştir:

- Ahşap ve metal
- Tekstil ve dizayn
- Mutfak ve kantin
- Bahçecilik ve tarım
- İt ve iletişim
- Müzikal ve yaratıcı dersler.

Maaş

Prodüksiyon okulunda okul yardımı (skoleydelse) alınır.

Giriş koşulları

Prodüksiyon okulları yeterlilik belgesi veren herhangi bir gençlik eğitimini tamamlayamamış ve böyle bir eğitime başlamak için yeterli donanımına sahip olmayan gençler yada bir gençlik eğitimini yarıda bırakmış 25 yaşın altındaki gençler için eğitim hizmeti verir. 9. sınıf bitirilmiş olunmalı – yada başka bir şekilde zorunlu ilköğretimi alınmış olunmalı.

Bir prodüksiyon okuluna başlamadan önce, gençlik rehberliğinin (UU) prodüksiyon okullarının hedef kitlesi içerisinde olup olmadığınızı değerlendirmesi gerekir.

Yer olduğu takdirde senenin herhangi bir döneminde okula başlanılır ve en fazla bir yıl okula gidilir.

Başvuru gidilmek istenen prodüksiyon okuluna yapılır.

Prodüksiyon okulları hakkında bilgiyi www.produktionsskoler.dk, adresinde bulabilirsiniz.

Mesleki temel eğitim (erhvervsgrunduddannelse-egu)

Mesleki temel eğitim (erhvervsgrunduddannelse-egu), yeterlilik belgesi verebilecek bir gençlik eğitimini tamamlayacak bir donanıma sahip olmayan 30 yaşın altındaki gençlere sunulan eğitim hizmetidir. Eğitim bireysel olarak hazırlanır.

Eğitim süreci her şeyden önce pratik/uygulamalı olarak hazırlanmıştır ve okul ve staj dönemleri ile dönüşümlü olarak gerçekleşir. Eğitim normalde iki yıl sürer, özel durumlarda bir yıllık bir ekstra staj dönemi ile uzatılabilir.

Okul dönemleri 20 ile 40 hafta arasında değişkenlik gösterir ve normal olarak mesleki eğitimlerin eğitim müfredatından oluşur.

Öğrenciler eğitimlerini bir rehber öğretmen ile birlikte oluştururlar. Rehber öğretmen bütün okul hayatı boyunca öğrenciyi takip eder ve problemler olduğunda yardımcı olur.

Staj (pratik)

Staj dönemleri ya bir veya daha fazla işyerinde gerçekleşir, yada bir teknik okulda (teknisk skole), bir üretim okulunda (produktionsskole) ya da benzeri bir yerde atölye stajı (værkstedspraktik) yapılarak gerçekleşir.

Buradaki branşlara örnekler aşağıda belirtilmiştir:

- Otomobil ve metal
- Butik ve ofis
- Mutfak ve kantin
- İnşaat ve yapı
- Pedagoji ve bakım hizmetleri.

İhtiyaç duyulduğu takdirde ekstra destek ve eğitim alma imkanı mevcuttur.

Ekonomi

Staj dönemlerinde öğrenci maaşı ve okul dönemlerinde okul yardımı alınır.

Egu sonrası

Tamamlanan bir egu eğitimi hem bir mesleki yeterlilik belgesi verir hem de yatay geçişle (merit) genel bir mesleki eğitime devam etme imkanı verir.

Giriş koşulları

- 9. sınıf bitirilmiş olunmalı
- 30 yaşın altında olunmalı
- Üretim okulu da dahil olmak üzere herhangi bir eğitime devam edilmemeli
- Herhangi bir işte çalışılmamalı
- Yeterlilik belgesi verebilecek başka bir gençlik eğitimi tamamlayabilecek donanıma sahip olunmamalı.

Okula giriş başvurusu gençlik rehberliği (Ungdommens Uddannelsesvejledning) aracılığı ile yapılabilir.

Özel gençlik eğitimleri (særlig ungdomsuddannelse)

Özel ihtiyaçları olan gençlere ilköğretim okulundan sonra üç yıllık bir gençlik eğitimi hizmeti sunulur. Eğitim, gelişme engelli gençler ve başka bir gençlik eğitimini tamamlama imkanı olmayan gençlere yöneliktir.

Eğitim, her bir gencin vasıfları ve ilgi alanlarına uyacak şekilde düzenlenir. Bu eğitime başlayan gençler 25 yaşın altında olmalıdır.

Amaç gencin kişisel gelişmesini geliştirmek ve gencin bağımsız ve aktif bir yaşam için şansını arttırmaktır.

Eğitime gençlik rehberi (UU-vejlederen) aracılığı ile başvurulur.

Danimarka'ya geç gelen gençler için eğitim olanakları

Danimarka'ya geç gelen yani 14 yaş veya daha sonrasında gelen gençler için özel olanaklar mevcuttur. Genel derslerde, ama Danimarkaca dersine ekstra ağırlık verilerek, eğitim verilir (Örneğin VUC yada dil okullarında).

Ev İdaresi ve El İşleri okulu (husholdnings- og håndarbejdsskole)

Bu okullar, yemek yapımı, ev idaresi, kişisel bakım, tekstil, dikiş, boyama v.s gibi konularda eğitim verir. Genel okul derslerinde de eğitim verilir.

Ev idaresi ve el işleri okulları, buraya gitmek için para ödediğiniz, özel okullardır. Hem devlet hem de belediye ekonomik yardım verir.

www.hus-haand.dk. adresinden daha detaylı bilgi alabilirsiniz.

Gençlik okulu (ungdomsskole)

Gençlik okulu, daha fazla öğrenim görmek isteyen gençler için seçmeli bir hizmettir. Eğitim hem gündüzleri hem de akşamları verilir ve bazı durumlarda bir bitirme sınavı ile tamamlanabilir. Bazı yerlerde ekstra Danimarkaca eğitimi alınabilir (25 yaşını doldurana kadar).

Eğitimden faydalanmak ücretsizdir.

Bölgenizdeki gençlik rehberlik merkezi (UU-center) ile temasa geçip bulunduğunuz yerin yakınlarındaki değişik hizmetler hakkında bilgi alın.

Pratik bilgiler

Başvuru (ansøgning)

9. ve 10. sınıf öğrencileri bir gençlik eğitimine girebilmek için senede bir kere başvururlar. Başvuru formu www.optagelse.dk. adresinden elde edilebilir veya doldurulabilir.

Başvuru formu öğrencinin gitmekte olduğu okula en geç 15 mart tarihinde verilmelidir. Okul öğrencinin başvurusunu ve eğitim planını öğrencinin en çok girmek istediği eğitim kurumuna gönderir.

9. yada 10. sınıfa gitmeyen öğrenciler başvuru formunu www.optagelse.dk adresinde doldurmalı ve girmeyi en çok istedikleri okula göndermelidir. Bütün sene boyunca başvuru yapılabilir.

Egu (mesleki temel eğitim), prodüksiyon okulu yada özel gençlik eğitimlerine başvurmak isteyenler, bir gençlik rehberi (UU-vejleder) ile temasa geçmeli. Başvuru formu için gençlik rehberi (UU-vejleder) yada bölgenizdeki gençlik rehberlik merkezinden (UU-center) yardım alınabilir.

Yatılı bir okula gitmek isteyenler direk olarak gitmek istedikleri okula okullar açılmadan daha erken zamanda başvurmalılar.

Ekonomi

Gençlik eğitimlerinde (ungdomsskolerne) eğitim ücretsizdir. Bu ev idaresi ve el işleri okulu için geçerli değildir. Bütün gençlik eğitimlerinde öğrenciler sözlük, hesap makinesi, kağıt v.s gibi araç ve gereçleri kendileri temin ederler.

Yüksek öğrenim kredisi (SU)

18 yaşını dolduran gençler yüksek öğrenim kredisi (Statens Uddannelsesstøtte-SU) için başvurabilirler. Kredinin miktarı, gencin anne ve babasının ne kadar kazandığı, ve gencin anne ve babasının yanında mı yada kendi başına mı yaşadığına bağlıdır. SU aracılığı ile düşük faizle para ödünç alınabilir. Bu Danimarka'da yaşayan yabancı vatandaşlar için de geçerlidir.

Teknik her zaman çok ilgimi çekmiştir, bu nedenle elektrik operatörü (procesoperator) eğitimi almayı seçtim. Titiz ve sistematik bir çalışma şekli tam bana göre. Okulda iken kimya ve fizik derslerini de çok severdim.

Daniela, 20 yaşında

Ama bazı şartları yerine getirmeleri lazım. www.su.dk. adresinde daha detaylı bilgi bulabilirsiniz.

Ulaşım (transport)

Maaş alınmayan gençlik eğitimlerinde ulaşım için yardım alma başvurusu yapabilirsiniz. Okulunuzdan daha detaylı bilgi alabilirsiniz.

İş ve eğitim hakkında daha fazla bilgi için www.ug.dk. adresini okuyunuz.

Tyrkisk

Eğitimin eşiğindeki gençler

Gençler ve velilerine eğitim hakkında bilgi

9. ve 10. sınıftan sonra bir eğitim almak için gençlerin önünde pek çok imkan mevcut. Bu kitapçık çok kısa bir şekilde çoğu eğitim hakkında bilgi veriyor. Meslek eğitimleri, lise ve dengi eğitimler, egu, prodüksiyon okulu v.s hakkında bilgi almak ve ekonomi ve başvuru gibi pratik bilgiler için lütfen okuyunuz.

Gençlik rehberi (UU-vejlederen) bu konularda daha fazla bilgi ve rehberlik verebilir.

Eğitim Bakanlığı ve Entegrasyon Bakanlığının Studie og Erhverv işbirliği ile yayınlanmıştır.

Kitapçık www.vejledningsviden.dk adresinde ''værktøjer for vejleder'' başlığı altında da bulunur.